

الهام از پیوند (خاک) و (خون)

<?xml encoding="UTF-8">

(کربلا) به عنوان تجسم یک فرهنگ انقلابی و پرشور و پرخاشگر علیه سلطه‌های ستم مطرح بود و قبر حسین بن علی علیه السلام و تربت خونین این شهید بزرگ و یارانش، کانون الهام، و مکتب آزادی بخش و حرکت آفرین. در فرهنگ شیعه و در باور حسینیان تاریخ و آشنایان با اهل بیت، کلمه (تربت)، بار محتوایی غنی و تاریخی داشته است. چه به صورت مهر نماز، یا خاک تیمم، یا تسبیح سجاده، یا خاک شفا بخش و متبرک.

آنگونه که اشاره شد، این تاثیر، در سایه عنصر دگرگون ساز و اکسیر (شهادت) است. امامان، تلاش می‌کردند که شیعه را به فرهنگ شهادت، سوق دهند. این تشویق، در سایه روی آوردن به نمودها و سمبلها و مظاهری انجام می‌گرفت که یادی از آن حماسه را در بر داشته باشد و تداعی کننده آن حماسه‌ها و خونها و شهادتها باشد. حتی به صورت قرار دادن تربت کربلا در محل سجود، تا تعظیم به آرمان والای شهیدان کربلا باشد، و قرار دادن تربت، بر بینی، هنگام سجده، تا بوی خون شهدای کربلا، جان را طراوت بخشد. چرا که: (از خاک شهید، بوی خون می‌آید). (امام صادق علیه السلام خریطه (کیسه و دستمال) زردی داشت که در آن، تربت حضرت سیدالشهدا بود. وقت نماز که می‌شد، همان تربت را در موضع سجودش می‌ریخت و سجده بر آن می‌کرد.) (1) آیا این، جز تجدید عهد و پیمان با آیین و آرمان و راه و خط حسین است؟! نمازی بر پایه احیای جهاد و شهادت و ملهم خون!... مگر در تربت کربلا چه رازی نهفته است؟

(... در آنجا تربتی است، گویا معدن مغناطیس، که افراد عاشق را که قابل جذاب‌اند، مانند ذرات کوچک آهن، به سوی خود جذب می‌کند. آنجا مضجع مقدسی سرباز فداکاری است که روسای جمهور و پادشاهان، قبل از آنکه رسم سرباز گمنام و نهادن دسته گل معمول گردد، عصاره گل، بهترین عطر را آوردند و بوسیدند و بوییدند و پاشیدند و آرزوی این کردند که کاش در برابرش جنگیده و اسلام را یاری می‌کردند و کشته می‌شدند...) (2) در اینجا، به عنوان نمونه، به چند حدیث از سخن پیشوایان اشاره می‌کنیم:

امام صادق علیه السلام: (السجود علی تربة الحسین علیه السلام یخرق الحجب السبع). (3) سجده بر تربت حسین، حجابهای هفتگانه را کنار می‌زند.

آن حضرت، به عنوان فروتنی و خشوع در برابر خداوند، جز بر تربت حسین، سجده نمی‌کرد. (4) و می‌فرمود: (سجده بر گل قبر حسین علیه السلام، تا زمین هفتم را نورانی می‌کند.) (5) حضرت فاطمه زهرا علیه السلام آن تسبیحات مخصوص را، با تسبیحی می‌گفت که از یک نخ مفتول. پشم درست شده بود و به تعداد تکبیرات، (گره) داشت. وقتی که (حمزه سیدالشهدا) به شهادت رسید، خاک قبر او، تسبیح ساخت. از آن پس، مردم هم به تبعیت از او چنان کردند. تا اینکه حسین علیه السلام به شهادت رسید. مردم، بخاطر فضیلت و مزیت افزون‌تر تربت امام حسین، از تربت قبر آن شهید، تسبیح ساختند. (6) بالاتر از این، سفارش ائمه است که: کام فرزندان خود را هنگام ولادت، با تربت قبر حسین بن علی علیه السلام بر دارید. به این تعبیر، روایات متعددی نقل شده است. از جمله سخن امان صادق علیه السلام است که:

حنکوا اولادکم بتربة الحسین، فانها امان) (7) این، آشنا ساخت نوزادان از لحظه تولد، با (کربلا) و (تربت شهید) است و اثر تربیتی دارد. (8) (مطهری)، درباره تربت شهید، و دانه‌های تسبیحی که از تربت سیدالشهدا علیه السلام باشد، می‌گوید:

(من، این را از تربت شهید بر می‌دارم و این نوعی احترام به شهید و شهادت است، نوعی به رسمیت شناختن قداست شهادت است... پیشوایان ما گفته‌اند، حالا که باید بر خاک سجده کرد، بهتر است که آن خاک، از خاک تربت شهیدان باشد، اگر بتوانید از خاک کربلا برای خود تهیه کنید، که بوی شهید می‌دهد. تو که خدا را عبادت می‌کنی، سر بر روی هر خاکی بگذاری نمازت درست است ولی اگر سر بر روی آن خاکی بگذاری که تماس کوچکی، قرابت کوچکی، همسایگی کوچکی با شهید دارد و بوی شهید می‌دهد، اجر و ثواب تو صد برابر می‌شود...) (9) نه تنها تربت شهید، بلکه هر چیزی که از شهید، یادگار مانده و نشانی از اوست و کوچکترین پیوندی با یک شهید دارد، برای وارثان خط شهادت و شاگردان این مکتب، الهام بخش، عزیز، مقدس، متبرک، ارزشمند و خاطره آمیز است.

پاورقی :

- 1- منتخب التواریخ، ص 298، به نقل از مصباح المتجهدين.
 - 2- اولین دانشگاه و آخرین پیامبر، ج 2 ص 43.
 - 3- بحار الانوار (چاپ بیروت) ج 82 ص 153 و 334.
 - 4- كان الصادق عليه السلام لا يسجد الا على ترابه الحسين عليه السلام تذلل الله و استكانه اليه. (بحار الانوار، ج 82 ص 158 حدیث 25) 5- السجود علي طين قبر الحسين عليه السلام ينور الى الارض السابعة (من لا يحضره الفقيه، ج 1 ص 68) 2 6- بحار الانوار، ج 82 ص 333 حدیث 16 و صفحه 341.
 - 7- وساطل الشيعه، ج 10 ص 410 حدیث 8.
 - 8- روایات مربوط به تربت سیدالشهدا، بر داشتن کام نوزاد با تربت کربلا، سجده و تسبیح بر تربت قبر حسین و ... را در منابع زیر مطالعه کنید: وسائل الشيعه، ج 10 ص 408 تا 420، و ج 3 ص 607 مصباح شيخ طوسي، ص 510. بحار الانوار، (بیروتی) ج 98 ص 118.9 - شهید (ضمیمه: قیام و انقلاب مهدی) ص 127.
- منابع مقاله: کربلا کعبه دلها، محدثی، جواد؛